

Journal of Social Intervention: Theory and Practice –
2016 – Volume 25, Issue 1, pp. 90–101
<http://doi.org/10.18352/jsi.478>

ISSN: 1876-8830

URL: <http://www.journalsi.org>

Publisher: Utrecht University of Applied Sciences,
Faculty of Society and Law, in cooperation with
Utrecht University Library Open Access Journals

Copyright: this work has been published under a
Creative Commons Attribution-Noncommercial-No
Derivative Works 3.0 Netherlands License

Eline Bröker studeerde Maatschappelijk Werk- en
Dienstverlening aan de Hogeschool Utrecht. Met
haar afstudeerartikel won ze de eerste prijs van de
artikelenwedstrijd binnen de richting Social Work. Na haar
terugkomst uit Zuidoost-Azië zal ze naar verwachting
starten met de master Criminologie, om breder inzetbaar
te worden binnen het forensische werkveld.

Correspondence to: Eline Bröker

E-mail: elinebroker@gmail.com

Category: Student's work

**SAMEN KOM JE ER WEL. EEN
AFSTUDEERARTIKEL OVER HET
“SKEJBY HALFWAY HOUSE”:
EEN
HUIS WAAR DELINQUENTEN EN
STUDENTEN ONDER EEN DAK
WONEN**

ELINE BRÖKER

ABSTRACT

Together you will get there. A graduation article on the Skejby halfway house: a house where delinquents and students live together

The Skejby house is unique and produces remarkable results. The recidivism percentage among its' delinquent inhabitants is over 20% lower than in the halfway houses where only prisoners reside. The aim of Skejby is to ease the transition between imprisonment and reentry in society. The experiment, in which students and prisoners live together, originates from the idea that behavioral transformation is realized most effectively within a socially engaged group. The principal

of collective responsibility is dominant in Skejby, resulting in a feeling of belonging to a group among the delinquents. In this group, the students serve as prosocial role models. Consequently, the standards and values that are picked up in prison are reshaped into much needed skills that are required for living a “regular” life in society. In contrast to the reintegration program in Skejby, the Dutch reintegration program mainly consists of one-to-one consultations between the delinquent and the probation officer. The reintegration thus does not take place in a group to which the delinquent can relate, while it is precisely this unique communal feeling of belonging that induces behavioral change in the prisoners.

Keywords

Crime, reintegration, probation, students, recidivism, delinquents, group dynamics, behavioral change, motivation

SAMENVATTING

Samen kom je er wel. Een afstudeerartikel over het Skejby halfway house: een huis waar delinquenten en studenten onder één dak wonen

Het Skejby house is uniek in zijn soort en boekt opmerkelijke resultaten: het recidivepercentage ligt ruim 20% lager dan bij halfway huizen waar alleen delinquenten wonen. Skejby heeft als doel om de overgang tussen gevangenis en samenleving zo klein mogelijk te maken. Het experiment, waarbij studenten en delinquenten samen wonen, komt voort uit het idee dat gedragsverandering het best bewerkstelligt wordt binnen een sociaal verbonden groep. In Skejby heerst het principe van gezamenlijke verantwoordelijkheid, wat maakt dat de delinquenten zich onderdeel voelen van een groep. In deze groep fungeren de studenten als pro-sociaal rolmodel, waardoor de normen en waarden die zijn aangeleerd in de gevangenis worden omgebogen naar vaardigheden die het leven in de samenleving vereist. In tegenstelling tot de re-integratie in Skejby bestaat het re-integratie traject voor delinquenten in Nederland voornamelijk uit een-op-een gesprekken tussen de delinquent en de reclasseringsmedewerker. De uitvoering van de re-integratie wordt hier dus niet uitgevoerd in een groep waar de delinquent deel van uit maakt, terwijl juist het groepsgevoel gedragsverandering stimuleert.

Trefwoorden

Criminaliteit, re-integratie, reclassering, studenten, recidiveren, delinquent, groepsdynamiek, gedragsverandering, motivatie

INLEIDING

Criminaliteit is een veel besproken onderwerp, waar een grote groep mensen zich mee bezig houdt. Er wordt regelmatig over geschreven, wekelijks staat er wel iets over in de krant en er zijn talloze onderzoeken naar gedaan. Samen streven we naar een samenleving waarin criminaliteit zoveel mogelijk wordt voorkomen. Indien blijkt dat iemand toch de fout in gaat, doen we er vervolgens alles aan om er voor te zorgen dat de dader niet in herhaling valt. Hoe we dit precies moeten aanpakken blijkt een zeer ingewikkelde vraag. Het aantal recidivisten daalt mondjesmaat, terwijl de problematiek al vanuit verschillende invalshoeken is benaderd (Wartna, 2012). Wel kan er inmiddels voorzichtig worden gezegd dat, met het oogpunt op recidivevermindering, begeleiding efficiënter is dan straffen. Dit blijkt uit een meta-analyse van Nederlands recidiveonderzoek naar de effecten van strafrechtelijke interventies (WODC, 2013). In Denemarken is deze begeleiding op een unieke manier vormgegeven. In zogenoemde "halfway huizen" kunnen delinquenten het laatste deel van hun straf uitzitten. De huizen fungeren als een brug tussen gevangenis en maatschappij, met als doel de overgang naar de samenleving zo soepel mogelijk te laten verlopen. Het "Skejby halfway huis" is uniek in zijn soort. In dit huis wonen behalve delinquenten ook studenten. De resultaten zijn opmerkelijk: uit een onderzoek van de Deense Socioloog Minker (2011) blijkt dat het recidivepercentage van ex-delinquenten uit het Skejby huis 21% lager ligt dan dat van de andere halfway huizen. In dit artikel wordt middels literatuuronderzoek achterhaald hoe dit percentage te verklaren is. Er wordt eerst gekeken naar het ontstaan van het Skejby huis, waarna ingegaan wordt op de principes van Skejby. Vervolgens wordt een blik geworpen op het huidige Nederlandse re-integratiebeleid. Er zal een vergelijking worden gemaakt tussen het beleid in Nederland en het Skejby huis. Ook wordt er ingegaan op hoe gedragsverandering bewerkstelligd kan worden. Tot slot wordt uiteen gezet waarom de aanpak van Skejby voor een bepaalde doelgroep werkt.

ONTSTAAN SKEJBY

In 1970 is er een onderzoek gedaan door de psychosociale afdeling van het Deense leger, met als doel de invloeden van de omgeving van het individu in kaart te brengen (Minke, 2011). Dit onderzoek omvatte onder meer een inventarisatie van de karaktereigenschappen van alle dienstplichtigen. Aan de hand van vragenlijsten en interviews werden de dienstplichtigen onderverdeeld in drie groepen: de sociaal niet-vaardigen, de sociaal minder vaardigen en de sociaal vaardigen. Na de dienstperiode werden dezelfde dienstplichtigen opnieuw ondervraagd. De resultaten toonden aan dat het aantal gedragsovertredingen bij de sociaal niet-vaardigen,

ongeacht de omgeving waarin zij verkeerden, opmerkelijk groot is. Ook waren er beduidend minder gedragsovertredingen bij de sociaal vaardige groep. Daarnaast bleek uit de resultaten dat de sociaal niet-vaardige groep meer door de sociale omgeving werd beïnvloed dan door hun pedagogische omgeving. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek heeft het onderzoeksteam twee voorstellen gedaan met betrekking tot het opleggen van gevangenisstraffen in Denemarken:

1. Waar mogelijk, worden de gevangenisstraffen vervangen door maatschappelijke instellingen.
2. Het zou in sommige gevallen goed uitpakken om de sociaal vaardigen met de sociaal niet-vaardigen samen te laten wonen (Minke, 2011).

Als gevolg van dit onderzoek werd in 1973 het Skejby halfway huis opgericht. Het uiteindelijke doel met dit huis was het verkleinen van de kans op recidive, door delinquenten samen te laten wonen met sociaal vaardigen (De Haan, 2014b). De niet-criminele bewoners zouden de delinquenten positief beïnvloeden door normen en waarden over te dragen die wel worden geaccepteerd in de samenleving. Volgens Van Hattum, docent strafrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen, zou een dergelijke aanpak doeltreffender zijn dan het opsluiten van delinquenten (Vernaat, 2014). Volgens haar draagt het klimaat dat in de gevangenis heerst bij aan het plegen van meer misdaad. "Openlijk spijt tonen doe je niet gauw in een cultuur waar je al snel als een 'watje' wordt afgeschilderd en waar je dus beter kunt meedoen met de anderen", aldus van Hattum. Ook blijkt uit onderzoek van Bondeson (1989) dat criminelen meer crimineel worden naarmate ze langer in detentie verblijven. Wanneer een delinquent zich eenmaal in de gevangenis bevindt, worden er nieuwe criminele technieken aangeleerd en worden de waarden en normen van de ervaren criminelen overgenomen (Minke, 2011). Dit maakt dat delinquenten in veel gevallen bij terugkomst in de samenleving moeizaam zullen re-integreren. Zo gaat 70% van alle delinquenten na vrijlating binnen zes jaar opnieuw in de fout (De Hoog, 2012).

HET SKEJBY HUIS

Het Skejby halfway huis is één van de acht halfway huizen in Denemarken. Alle huizen behoren tot de Deense reclassering (Minke, 2011). De reclasseringsmedewerkers bekijken wie er in aanmerking komt voor een eventueel verblijf in het Skejby huis. De delinquent beslist uiteindelijk zelf of hij/zij er de voorkeur aan geeft om de straf in de gevangenis uit te zitten of in één van de halfway huizen. Het doel van de huizen is om de overgang tussen gevangenis en samenleving zo klein mogelijk te maken.

SAMEN KOM JE ER WEL. EEN AFSTUDEERARTIKEL OVER HET "SKEJBY HALFWAY HOUSE"

Het Skejby huis heeft ruimte voor 25 bewoners. Bijna de helft van deze bewoners is geen delinquent. In principe kan iedereen een aanvraag doen om, als niet-delinquent, in het huis te verblijven. Uit de praktijk blijkt dat het vooral studenten zijn die hiervoor kiezen. Een voorwaarde om als niet-delinquent in het huis te verblijven is dat je geen strafblad bezit. Tevens wordt er gezocht naar een variëteit in achtergronden. Zo doen de studenten verschillende studies en komen ze uit verschillende buurten. De studenten hebben diverse argumenten om in het Skejby huis te wonen, zoals de aantrekkelijke huurprijs en de leerzame ervaring om met delinquenten samen te wonen (De Haan, 2014a).

De groep delinquenten heeft voorafgaande aan het verblijf in Skejby een gevangenisstraf uitgezeten. Ze zijn veroordeeld wegens moord, geweld, drugshandel, stelen of het plegen van een overval (De Haan, 2014a). In het huis maken de delinquenten deel uit van verschillende programma's die zich richten op (toekomstig) werk en studie. In sommige gevallen wordt er individuele therapie en begeleiding aangeboden. Van de delinquenten wordt verwacht dat ze zich houden aan de afspraken die zijn opgesteld in samenwerking met de reclassering, gevangenis of een medewerker van Skejby. Voor iedere delinquent wordt een pakket van eisen en afspraken opgesteld. Zo mag de een geen alcohol drinken en mag de ander het huis niet verlaten zonder toestemming. Als de delinquent zich niet aan de afspraken houdt, bestaat de kans dat hij wordt terug gestuurd naar de gevangenis (De Haan, 2014a).

Naast de studenten en de delinquenten zijn er twaalf personeelsleden in dienst die, afwisselend, 24 uur per dag beschikbaar zijn. De rol van deze groep is om pedagogisch advies te geven, controle uit te oefenen en problemen op te lossen. Echter, in de praktijk blijkt dat de medewerkers er vooral zijn om in nood op te treden. De delinquenten worden namelijk aangespoord elkaar te corrigeren op niet-gepast gedrag (Minke, 2011). Dit idee komt voort uit de resultaten van het eerder beschreven onderzoek naar het Deense leger, waarin naar voren kwam dat de sociaal niet-vaardige groep makkelijker beïnvloed wordt door de sociale omgeving dan door, in dit geval, het personeel (Minke, 2011).

PRINCIPE SKEJBY

De 25 inwoners zijn verdeeld in vier kleine groepen. Elke groep bestaat uit delinquenten, studenten en medewerkers. Er wordt gewerkt vanuit het principe van gezamenlijke verantwoordelijkheid. De leden van de groep verzorgen de boodschappen, houden het huis schoon en doen andere noodzakelijke klusjes. Een keer in de week is er een formele bijeenkomst (De Haan, 2014b).

De onderwerpen die in deze bijeenkomst aan bod komen hebben betrekking op het welzijn van de groep en de te verdelen huishoudelijke taken. Tevens wordt gesproken over eventuele persoonlijke belemmeringen en de vooruitgang van de delinquent. Ook vindt er een keer in de twee weken een huisvergadering plaats. Alle inwoners hebben tijdens deze vergadering inspraak over beslissingen die genomen moeten worden omtrent de aankoop van nieuwe spullen en de eventuele invoering van nieuwe regels (De Haan, 2014b).

Het feit dat iedereen verantwoordelijk wordt gesteld voor het welzijn van het huis, maakt dat de delinquenten zich onderdeel van een groep voelen. Dit in tegenstelling tot de gevangenis, waar de hiërarchie een leidende factor is. Het groepsgevoel is een belangrijk streven van het Skejby huis (De Haan, 2014b). Volgens de sociale leertheorie van Sutherland is gedrag het gevolg van invloeden uit de intieme en persoonlijke groepen waar een individu in verkeert (De Jong, 2007). In een groep worden de morele opvattingen en gedragsverwachtingen bewerkstelligd en zo ook, stelt Sutherland, het aanleren van deviant gedrag. Iemand zal zich volgens deze theorie sneller als delinquent gedragen naarmate hij zich in een groep bevindt waarin de leden zich crimineel gedragen, zoals bijvoorbeeld in de gevangenis. Omgekeerd kan volgens deze theorie de groep ook dienen om positief gedrag aan te leren. Zo zegt een delinquent in Skejby tegen De Haan, antropoloog: "Ik heb hier geen reden om boos te worden. Bovendien leid je hier echt gezichtsverlies als je een woedeaanval hebt" (De Haan, 2014a).

En andersom gezien? Worden de niet-criminelen op een negatieve manier beïnvloed door de delinquenten? Het eerder genoemde Deense onderzoeksteam volgde 34 studenten anderhalf jaar na hun verblijf in Skejby (Minke, 2011). Van deze 34 personen had slechts één student een overtreding begaan. Deze overtreding betrof enkel het overschrijden van de snelheidslimiet. Volgens De Haan is deze uitkomst te verklaren doordat de delinquenten in Skejby nooit opscheppen of positief praten over begane criminele activiteiten, wat volgens haar in de gevangenis wel gebeurt (De Haan, 2014b).

RE-INTEGRATIE IN NEDERLAND

In Denemarken kunnen delinquenten, indien ze daarvoor in aanmerking komen, tijdelijk wonen in een van de halfway huizen, om al wonende kennis te maken met het leven in de maatschappij. Maar hoe is de re-integratie voor delinquenten in Nederland eigenlijk georganiseerd? De samenleving verwacht dat delinquenten, na het uitzitten van hun straf, als gewone burger kunnen participeren in de maatschappij. Zoals al eerder is beschreven blijkt het bijhorende

SAMEN KOM JE ER WEL. EEN AFSTUDEERARTIKEL OVER HET "SKEJBY HALFWAY HOUSE"

re-integratieproces lastig te realiseren. Maar wat is er dan nodig om een delinquent succesvol te laten re-integreren in de samenleving? Voordat er een antwoord komt op deze vraag wordt eerst ingegaan op het huidige re-integratiebeleid in Nederland.

Uit het "Convenant Re-integratie Gedetineerden" (Den Hartogh, 2010), dat opgesteld is door het ministerie van Veiligheid en Justitie en de Vereniging Nederlandse Gemeenten, blijkt dat de focus wat betreft re-integratie op vijf basisvoorwaarden ligt. De re-integratiecentra bieden delinquenten hulp op de leefgebieden wonen, werken, inkomen, schulden en zorg. Volgens een informatieblad van het re-integratiecentrum van de Dienst Justitiële Inrichtingen (2013), zou succes op deze vijf gebieden zich moeten uiten in een succesvolle terugkeer in de samenleving en daarmee een verkleinde kans op recidive. Uit de praktijk blijkt namelijk dat delinquenten op bovengenoemde punten hulp behoeven. Dat het noodzakelijk is om je leven op orde te hebben op deze vijf gebieden is aannemelijk, maar is er niet veel meer nodig om met goed gevolg in de samenleving terug te komen? Is er bij het maken van het re-integratiebeleid in Nederland niet voorbij gegaan aan het gebrek aan sociale vaardigheden, die verloren kunnen gaan gedurende detentie?

Bekend is dat het leven in de gevangenis een andere houding vergt dan die in de samenleving, waar mensen fatsoenregels over het algemeen hoger in het vaandel hebben staan. Haney noemt het proces waarbij gevangenen bepaalde gewoontes gebruiken en de algemene cultuur van de gevangenis overnemen "institutionalization" (De Wree, 2001). De delinquenten accepteren bij dit proces de criminele waarden die het gevangenisleven met zich meebrengt. Goffman omschrijft het dilemma dat deze "institutionalization" weergeeft. Volgens hem zouden de aanpassingen van het gedrag in de gevangenis niet ten goede komen in het leven na detentie, zonder criminaliteit (Hanrath, 2009). Wat wordt er gedaan om de resocialisatie van de delinquent te bewerkstelligen?

De reclassering en de Exodushuizen¹ bieden net als de re-integratiecentra hulp bij de re-integratie van delinquenten. Hoewel Exodus zich voornamelijk richt op de eerdergenoemde vijf levensgebieden, richt de reclassering zich ook op de gedragsverandering die nodig is voor resocialisatie. De meeste reclasseringscontacten zullen bestaan uit een-op-een gesprekken tussen de delinquent en de reclasseringsmedewerker. Door verschillende behandelmethodes en interventies toe te passen, zal er een poging gedaan worden om aan het gedrag van de delinquent te werken. Zo dient de reclasseringsmedewerker een pro-sociaal rolmodel te zijn, om zo de normen die al dan niet in de gevangenis zijn ontstaan om te buigen (Krechtig, 2013). Echter, als we de resultaten van het onderzoek naar het Deense leger mogen geloven, wordt gedragsverandering bij de sociaal niet-vaardige mensen het best bewerkstelligd binnen sociale kringen en niet

door degenen die als opvoeders dienen. In het Skejby huis fungeren de groep studenten en de delinquenten als sociale kring voor elkaar. Door de gezagsverhoudingen zo veel mogelijk te beperken wordt een groep gecreëerd waarin iedereen zoveel mogelijk gelijk wordt gesteld. De eerder genoemde sociale leertheorie van Sutherland, die er vanuit gaat dat gedrag wordt aangeleerd binnen een sociaal verbonden groep, bevestigt deze gedachte.

GEDRAGSVERANDERING

Cressey (1955) omschrijft de ideale omstandigheden om gedrag binnen een groep te veranderen. Volgens Cressey moeten gevangenen in een omgeving wonen waarbij het criminele verleden geen hoge status heeft. Hij stelt dat hoe samenhangender de groep is, hoe groter de bereidheid is tot verandering. Tevens zal er volgens Cressey een wij-gevoel moeten heersen in de instelling en zullen de delinquenten omgeven moeten worden door mensen die hen aanmoedigen de regels te volgen. Het zou volgens Cressey het best werken als de groepsdruk die zorgt voor het plegen van criminele activiteiten wordt weggenomen door delinquenten met niet-delinquenten samen te voegen. De omstandigheden die Cressey al in 1955 omschrijft zijn vergelijkbaar met de omstandigheden in het Skejby huis. In de Nederlandse instellingen zijn deze principes over het algemeen niet terug te vinden. Zouden we niet veel meer moeten zoeken naar een manier waarop delinquenten gedragsverandering zouden kunnen ondergaan, aan de hand van de principes van Cressey?

Kijkend naar het Skejby huis, worden op deze manier waarden aangeleerd die nodig zijn voor een terugkeer in de maatschappij. Echter, er kan niet worden gesteld dat bovenstaande principes de remedie zijn bij de resocialisatie van alle delinquenten. Sterker nog, deze invalshoek vraagt bepaalde vaardigheden van de delinquent die niet elke delinquent bezit. Zo zal er op de eerste plaats verandering mogelijk moeten zijn en zal de delinquent tevens open moeten staan voor deze verandering. Motivatie is namelijk noodzakelijk alvorens gedragsverandering gerealiseerd kan worden (Goijarts & Van der Veen, 2012). De reclassering maakt daarom gebruik van motiverende gespreksvoering. In het Skejby huis is de aanwezigheid van motivatie een voorwaarde voor een verblijf in het huis. Er wordt niet, zoals de reclassering dat wel doet, toegewerkt naar de realisatie van motivatie bij de gedetineerde.

WAAROM HET – VOOR EEN BEPAALDE GROEP – WERKT

Nadat een delinquent in aanmerking is gekomen voor het verblijf in een halfway huis, wordt op basis van de woonplaats van de familie en de locatie van het werk bepaald in welk halfway huis de

SAMEN KOM JE ER WEL. EEN AFSTUDEERARTIKEL OVER HET "SKEJBY HALFWAY HOUSE"

delinquent terecht komt (Minke, 2011). Er wordt kennelijk geen specifiek type delinquent naar het Skejby huis gestuurd. Hoe kan het dan dat het recidivepercentage 21% lager is na het verlaten van het Skejby huis, in vergelijking met andere halfway huizen?

Uit een veldonderzoek van De Haan (2014b) blijkt dat zowel de studenten als de delinquenten de sfeer in het Skejby huis over het algemeen als zeer prettig ervaren. Zoals dit wel het geval is in de gevangenis, biedt een crimineel verleden in het huis geen status. Dit komt volgens de bewoners mede doordat delinquent en niet-delinquent dicht bij elkaar leven. Zo zegt een delinquent die in Skejby woont: "Anders zou het hier net een gevangenis zijn: status zou belangrijk zijn en iedereen zou alleen maar over criminaliteit praten" (De Haan, 2014a). Doordat de focus niet ligt op criminaliteit kunnen delinquenten zich bezig houden met andere relevante zaken, zoals werk en studie. Veel criminelen zullen na het verlaten van de gevangenis dezelfde vrienden behouden en in dezelfde omgeving terecht komen. Skejby biedt de kans om te ervaren hoe het is om met niet-delinquenten om te gaan, wat positief kan bijdragen aan een niet-crimineel leven (De Haan, 2014a). Sutherland en Cressey (1978, p. 89) bevestigen dit: "When persons become criminal, they do so because of contacts with criminal patterns and also because of isolation from anti-criminal patterns".

IS HET NOG WEL EEN STRAF?

Naast het waarborgen van een veilige samenleving en het voorkomen van herhaling is een doel van detentie vergelding: mensen die een delict hebben gepleegd verdienen straf (De Rechtspraak, 2011). Het plaatje van het Skejby huis past niet bij straf, zoals de meeste mensen die voor ogen hebben. Het Skejby huis is namelijk van alle gemakken voorzien: in het huis bevindt zich een studieruimte, de delinquenten kunnen gebruik maken van een auto en er zijn verschillende fitnessapparaten aanwezig. In de ogen van veel burgers verkeren de bewoners in een luxe positie. Vooral de delinquenten (De Haan, 2014b). Echter, het personeel kan wel een bepaalde mate van macht uitoefenen. Zo kunnen er urinecontroles worden uitgevoerd en indien de delinquent zich niet aan de afspraken houdt wordt hij/zij terug naar de gevangenis gestuurd. De Haan (2014a) vertelt in haar onderzoek dat de delinquenten het verblijf in het Skejby huis, ondanks het softe regime, nog steeds als een straf ervaren. Het is volgens een paar ondervraagde delinquenten moeilijk om niet thuis te wonen. Daarnaast vraag het leven in Skejby meer van je dan het leven in een gevangenis. In Skejby word je gedwongen om aan jezelf te werken, omdat je veel te verliezen hebt indien je "verkeerd" gedrag laat zien.

De vraag is hoe er vanuit de samenleving gereageerd zal worden als bijvoorbeeld blijkt dat de moordenaar van een kind een deel van zijn straf mag uitzitten in een huis met veel vrijheden en luxe faciliteiten. Moet een dader niet boeten voor wat hij heeft gedaan? De vraag is wat we liever willen: een lager recidivecijfer of harde straffen zodat iemand even geen leuk leven leidt waarna de kans op herhaling groter is. Overigens moeten we niet vergeten dat de delinquent voorafgaand aan het verblijf in het Skejby huis in detentie heeft gezeten. Indien een delinquent in aanmerking komt voor een verblijf in het Skejby huis is de gevangenisstraf enkel korter.

CONCLUSIE

Het is een bekende uitspraak: criminelen worden meer crimineel naarmate ze langer in de gevangenis verblijven. Mede hierdoor wordt de terugkomst naar de samenleving, als “normaal” burger, moeilijk gemaakt. Het huidige re-integratie beleid in Nederland richt zich hoofdzakelijk op de praktische zaken van re-integratie. Het blijkt echter dat ook gedragsverandering nodig is, wil de ex-delinquent zich staande houden in de samenleving. Het concept van Skejby draagt bij aan de bewerkstelling hiervan en het resultaat is positief. De kans dat een delinquent recidiveert na het verlaten van Skejby blijkt 21% lager te zijn dan na verlaten van de andere halfway huizen.

Het Skejby huis biedt de mogelijkheid om delinquenten te laten ervaren hoe het leven er in de “gewone” samenleving uit ziet, door delinquenten samen met studenten te laten wonen. De gevangenis heeft, zoals benoemd, een negatieve uitwerking op de delinquent. In het Skejby huis heeft de dynamiek van de groep juist een positief effect op de delinquent. Dit komt doordat de studenten als pro-sociaal rolmodel fungeren, waardoor de normen en waarden die aangeleerd zijn in de gevangenis worden omgebogen naar vaardigheden die het leven in de samenleving vereist. Het groepsgevoel dat in het Skejby huis heerst en waardoor iedereen gelijk behandeld wordt, bevordert gedragsverandering.

In de Nederlandse instellingen worden soortgelijke groepsgerichte benaderingen niet gehanteerd. De hulpverlening die de delinquent bij de reclassering krijgt opgelegd bestaat hoofdzakelijk uit een-op-een contacten. Ook Exodus richt zich op de re-integratie van de delinquent, maar voornamelijk op de praktische zaken omtrent de re-integratie.

Ondanks dat het verblijf in Skejby voor sommige mensen een goede manier is om opnieuw kennis te maken met de samenleving, is het lang niet voor iedereen weggelegd om het Skejby

SAMEN KOM JE ER WEL. EEN AFSTUDEERARTIKEL OVER HET "SKEJBY HALFWAY HOUSE"

huis succesvol te verlaten. Het verblijf in Skejby vergt een grote mate van zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid. Tevens is het noodzakelijk dat de delinquent gemotiveerd is om te veranderen, zonder motivatie is er namelijk geen gedragsverandering mogelijk.

Is de motivatie niet aanwezig maar heeft de delinquent het wel in zich om te veranderen? Dan zou ik op basis van dit literatuuronderzoek willen adviseren om voornamelijk hulpverlening aan te bieden gericht op het ontwikkelen van motivatie. Indien de delinquent gemotiveerd is om te veranderen kan het samenwonen met studenten namelijk positieve gevolgen hebben op het re-integratie proces. Daarom zou ik aanbevelen om de mogelijkheden in kaart te brengen om een soort gelijk principe in Nederland in te voeren. Daarbij dient gekeken te worden naar mogelijke praktische bezwaren. Is de realisatie van het Skejby huis bijvoorbeeld financieel mogelijk en past het huis binnen het Nederlandse gevangenisregime?

Alvorens de realisatie hiervan is het aan te bevelen in beeld te krijgen welke expliciete factoren van de delinquent positief bijdragen aan een geslaagd resultaat. Hierbij valt te denken aan welke vorm van motivatie (intrinsiek of extrinsiek) daarvoor nodig is. Duidelijkheid op dit gebied zou kunnen bijdragen aan een gerichte insteek van de reclassering, voorafgaand aan het verblijf in Skejby, en zou de realisatie van het "Skejby" huis in Nederland kunnen bevorderen.

NOTEN

- 1 Exodus Nederland is de grootste landelijke nazorgorganisatie die met professionals en vrijwilligers opvang en begeleiding biedt aan ex-delinquenten en delinquenten in de laatste fase van hun straf, die gemotiveerd zijn om uit de criminaliteit te stappen (bron: www.exodus.nl).

REFERENTIES

- Bondeson, U. V. (1989). *Prisoners in prison societies*. Oxford: Transaction Publishers.
- Cressey, D. R. (1955). Changing criminals: The application of the theory of differential association. *American Journal of Sociology*, 61(2), 116–120.
- De Rechtspraak (2011). *Waarom straffen?* Retrieved 10 april, 2015 from <https://www.rechtspraak.nl/Recht-In-Nederland/ThemaDossiers/Strenger-straffen/Pages/Achtergrondinformatie.aspx>
- Dienst Justitiële Inrichtingen (2013). *Informatieblad Re-integratiecentrum*. N.P.: Dienst Justitiële inrichtingen.

- Gooijarts, F., & Veen, M. van der (2012). *Motiverende gespreksvoering voor sociaal agogisch werk. Coachen bij gedragsverandering*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Haan, N. de (2014a). In Denemarken wonen gedetineerden samen met studenten (en het werkt!). *De Correspondent*. Retrieved 20 March, 2015, from <https://decorrespondent.nl/1723/In-Denemarken-wonen-gedetineerden-samen-met-studenten-en-het-werkt/178112504317-6e222077>
- Haan, N. de (2014b). *Meeting halfway*. Unpublished bachelor's thesis, Universiteit Utrecht, Utrecht, The Netherlands.
- Hanrath, J. (2009). *Opvoeden in een gesloten jeugdinstelling: Een contradictio in terminis?* Retrieved 10 April, 2015, from http://www.werkeninjustitieelkader.nl/CmsData/Artikelen/Opvoeden%20in%20gesloten%20jeugdinstellingen_Joep%20Hanrath_Proces%202009-3.pdf
- Hartogh, V. den (2010). *Structuur in de nazorg aan ex-gedetineerden*. Retrieved 3 April, 2015, from http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/dossiers/nazorg-ex-gedetineerden/werkboek-stimulanz/Werkboek_structuur_nazorg_ex-gedetineerden.pdf
- Hoog, D. de (2012). *Meer wetenschap achter de tralies*. Retrieved 13 February, 2015, from <http://www.advalvas.vu.nl/nieuws/meer-wetenschap-achter-de-tralies>
- Jong, J. de (2007). *Kapot moeilijk*. Retrieved 2 February, 2015, from <https://www.rug.nl/research/portal/files/2785349/thesis.pdf>
- Krethig, L. (2013). Normeren als bestanddeel van methodisch handelen. In A. Menger & L. Krethig (Eds.), *Werken in gedwongen kader* (pp. 387–391). Amsterdam: SWP Amsterdam.
- Minke, L. K. (2011). The effects of mixing offenders with non-offenders: Findings from a danish Quasi-Experiment. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 12(1), 80–99.
- Sutherland, E. H., & Cressey, D. R. (1978). *Principles of criminology*. Chicago: JB Lippincott Co.
- Vernaat, A. (2014). *Critici: Celstraf is echt achterhaald*. Retrieved 18 February, 2015, from <http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/3816621/2014/12/23/Critici-celstraf-is-echt-achterhaald.dhtml>
- Wartna, B. (2012). *Recidivebericht 2012*. Retrieved 20 March, 2015, from <http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/dossiers/nazorg-ex-gedetineerden/recidivebericht2012.pdf>
- WODC (2013). *Wat werkt in Nederland en wat niet*. Retrieved 16 March, 2015, from <http://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/meta-analyse-nederlandse-effectstudies.aspx?cp=44&cs=6798#project-informatie>
- Wree, E. de (2001). Klassieke concepten in verklaren van aanpassen aan detentie. In E. de Wree (Ed.), *Internationale overbrenging van veroordeelden: De veroordeelde als subject* (pp. 563–575). Antwerpen: Maklu.